

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se inaploază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

S'o luăm pe turcește?

„Bătaia-i ruptă din rai”
(Vorbă din bătrâni).

Intr'o gazetă din provincie citesc următoarea știre: «Dl C. Botez dela Curtea de casație pledează într'o revistă bucureșteană pentru introducerea bătaii ca pedeapsă în legislația noastră penală, propunând și necesitatea, după cazuri, de a o însoți de publicitate, ca astfel impresiunea asupra mulțimii să fie și mai mare».

Știrea m'a pus pe gânduri cu atât mai mult, cu cât a doua zi aflu dintr'un ziar din străinătate, că câțiva *senatori* din parlamentul Belgiei au de gând să propună introducerea aceleiași inovații în justiția belgiană.

N'am citit articolul dlui C. Botez, dupăcum, probabil, nici domnia sa nu va citi aceste rânduri. Nu ne îndoiim însă, că dl Botez își va fi având argumentele dumisale. Totuși să ni se dea voie să credem, că o reîntoarcere la atari proceduri ar însemna mai mult sau mai puțin balcanizarea justiției noastre.

Și iată pentruce.

Bătaia, de multeori, știm, că poate fi «soră cu moartea». Pedeapsa cu moarte a fost ștearsă din legislația noastră penală, ca și din legislația celor mai multe state europene. Și asta, din cele mai temeinice motive de ordin umanitar și pedagogic. Dupăcum nu dorim «moartea păcătosului, ci să se întoarcă iarăși, să fie viu», tot astfel nu trebuie să voim nici schinuirea lui trupească.

Bătaia în însăși ființa ei are ceva sălbatic, brutal. Ea trezește în public, de cele mai multeori, sentimentul milei față de vinovat, ear pe acesta mai mult îl înțărâță decât îl «învață minte» și-i stinge de obicei și ultima licărire a conștiinței sale morale — în cazul când o mai are. Și nu acesta e rostul pedepsei.

Fapta rea — în înțeles etic — isvoarește dintr'o conștiință înrăită, dintr'un suflet mai mult sau mai puțin pervers. Acestea sânt criteriile hotărâtoare și la aplicarea pedepsei, care, înc'odată, nu-și are rostul decât în măsura în care-i atribuim o semnificație pedagogică. Ea trebuie spiritualizată tot mai mult. Numai o justiție în spiritul indicat își va îndeplini înalta sa chemare educativă și nu va degenera într'o mecanică și meschină bucătărie juridică.

Nu știu dacă dl Botez recomandă bătaia ca pedeapsă integrală (pentru delict mai ușoare?) sau numai ca un fel de purgatoriu obligator pentru orice pușcăriaș care... se respectă. În primul caz bătaia ar fi insuficientă, în al doilea — de prisos. În amândouă cazurile: nepedagogică, întru cât — dupăcum am spus — în însăși ființa ei are ceva barbar, respingător, indiferent de vinovăția celui ce e osândit s'o încaseze.

Procedul recomandat de dl C. Botez are, fără îndoială și o latură avantajoasă: în anumite împrejurări — destul de greu de precizat — e practic și deci în măsură de a mântui mai repede cu pricinașul. Practicitatea mecanică a unui procedu

însă nu totdeauna trebuie să fie hotărâtoare în adoptarea lui principială.

Și apoi — rămăie vorba între noi — pedeapsa cu bătaie, durere, la noi nu e scoasă încă cu desăvârșire din uz. Ea se mai aplică din când în când — «patrio more». De ce s'o mai și codificăm!

Am dori să fim bine înțeleși. — Nu sântem așa de «umanitariști», încât să pretindem... decorarea potlogarilor și a escrocilor, sau să cerem confort englezesc pentru clienții pușcărilor. Dar nici așa de «tradiționaliști» încât să dăm o autoritate dogmatică vorbei din bătrâni că «bătaia-i ruptă din rai». Va fi fost ea ruptă din rai, dar de mult, foarte de mult... de pe când eram copii — și noi, și alții. Astăzi însă nu mai merge. În raiul concepției noastre cresc alte flori decât bătaia.

«Stălpul rușinii» însă trebuie inaugurat, fără amânare. Ar fi poate cel mai strașnic pedagog al vieții noastre publice. E trist că ne vedem siliți să recomandăm astfel de mijloace — chiar dacă alții ne-au întrecut în aplicarea lor, — dar numai în felul acesta vom ajunge ziua luminată, în care nu va mai fi nevoie de ele.

În Anglia se desființează temnițele din lipsă de mușterii. Cine știe dacă peste un an, doi, zece, ori mai târziu nu vom avea și noi bucuria de a desființa cel puțin «stălpul rușinii» și în locul lui să putem ridica un monument măreț, închinat *virtuții* neamului nostru.

N. Colan.

FOIȘOARA

Numiri de localități

De Pr. Constantin Oancea
(Sfârșit)

Acum când e timpul suprem să se scrie monografia comunelor noastre și când intelectuali: preoți, noștri, învățători etc. au scris, iar cele mai multe acum se pregătesc, țin să amintesc că acolo unde nu știm de unde își trage originea cutare localitate, să nu facem deducțiuni pripite și greșite; de ex. nu se poate susține că numele comunei Săsciori (jud. Sibiu) să-și traga originea din cuvântul «Șesuri» pe motiv ce s'ar afla pe teritoriul comunei un deal cu un șes deasupra numit în «Șesuri». Numirea de «Săsciori», este pur și simplu ungurească «Szászcsör». Cioara de pe teritoriul săsesc în raport cu Cioara teritoriul românesc — în terra Borodnic, țara Brodniciilor, câmpia românilor, fiindcă brodnicii să numea aceea ramură a poporului român în evul mediu care se ocupa exclusiv cu economia de oi și peregrinau eara, șesul apelor, ear vara la munte, ca mărghinenii de azi de unde numirea de brodnici, în limba slavă înseamnă

trecător, peragrinator, nemtește Broodfeld terra brodniciilor și nu câmpul pâinii cum s'a tradus din eroare atât la unguri cât și la români.

Vorbind cu un intelectual despre originea comunei «Cetea», jud. Albei de jos, îmi afirma că vine dela o ceată de ostași de a lui Traian cari s'ar fi așezat în acea localitate.

Cuvântul ceată (gloată) în limba noastră e de origine paleo-slavă și l-am primit abia cu patru cinci secole, după Traian.

Cete în limba v. slavă înseamnă pădure (lemn), românii din acel ținut numesc Cete o prăjina oablă de lemn, cu deosebire cele pentru construcția podurilor și luntrilor de trecere peste Murăș și deaicea numirea de «Cetea» fiindcă a avut din vechime și are și astăzi păduri de cete (prăjini) potrivite pentru construcțiuni.

Altul fusese mai mult timp prin Dâncul mare, jud. Hunedoara, îl întreb despre numirile de hotar ale acelei comune; între altele îmi spune de o parte de hotare care se numește jidovina; îl întreb ce crede despre originea acelui cuvânt, mi-a răspuns că este un jidov în comună și are loc în aceea parte a comunei, i-am reflectat: uite frate, în vecinătate cu comuna mea Cioara se afla comuna Tărtăria pe al cărei hotar de aseminea se află un teritoriu ce se chiamă jidovina, cu toate că nicidecum jidov nu a locuit

în aceea comună; numirea de jidovina se află pe teritoriul nostru la o mulțime de comune și înseamnă câmpul de bucate în limba v. slavă: Jit-bucate în general (la Malo-ruși jit-secara) Jitovina câmp de bucate; jitar, omul care păzește bucatele (de unde avem jutar); jitnița-hambar în care se păstrează bucate; jit-redu-bucate puse în rând (redu-rând), jireadă clăi puse în anumită ordine.

Buc v. slav-fag. Bucovina țara fagilor și bucovnă-carte cu table de lemn (fag). Molid-brad, molidova-moldova-țara brazilor.

Multe sate au numirea cu părți de hotar numite «Săliște»; selo în toate idiomele slave înseamnă sat, și sub cuvântul «săliște» înțelegem totdeauna un loc ce a fost odinioară cu locuințe pe el, și dacă facem săpături în acele locuri, găsim de regulă ruine de sate vechi, în jurul comunei noastre toate comunele au numiri de săliște și aproape în tot locul să găsim urme de sate din epoca romană; orce altă etimologie ca de ex. dela *sălcie*, este incorectă.

O mulțime de sate, dealuri și coline se numesc *grădiniște*, horodiste și gorodiste, cari toate posed urme de *cetăți*, grad v. slav-cetate, gradiște-loc de cetate (la Malo ruși hrad și horod-cetate) și hodiste; Belgrad-cetatea albă, numirea ante-maghiară a Albei Iulii a fost Băl-grăd, cum

O renunțare primejdioasă

E cunoscută atitudinea ilegală și cu desăvârșire incalificabilă, manifestată de organele ministrului instrucțiunii publice în chestiunea școalelor confesionale.

Cu toate că școalele acestea nu au făcut nici un rău nimănui, dimpotrivă ele au dus cele mai importante servicii culturii religioase și naționale a poporului nostru, — ministrul instrucțiunii publice a pornit o adevărată goană de extirpare împotriva lor.

Corporațiunile constituționale bisericești, începând de jos dela sinoadele parohiale și până sus la congresul național-bisericesc, au protestat în nenumărate rânduri împotriva abuzurilor și ilegalităților săvârșite de organele statului, cari fără nici o umbră de drept au rechiziționat edificiile școlare, iar pe învățătorii confesionali i-au *statificat pe loc*, adică s'au făcut stăpâni în casa altuia.

Această jignire a unui drept natural și pozitiv, cum este dreptul fiecărei biserici de a-și avea școala sa și învățătorii săi, atinge cu atât mai dureros bisericile românești din Transilvania și părțile ungurene, cu cât mai zdrobitoare este comparația pe care o fac ele între luptele lor grele din trecut și între sfidările nemaipomenite, ce trebuie să îndure în timpul de față chiar din partea unei cârmuiri naționale.

În trecut, oricât de tirane erau guvernele ungurești, le-a fost dată bisericilor noastre posibilitatea să-și apere și susțină școalele lor mereu atacate și primejdite. În timpul de față nici măcar putința aceasta nu le-a mai rămas. Toate memoriile și protestele lor, oricât de temeinice ar fi, rămân de obicei fără nici un răspuns din partea guvernului, care nu vrea să se oprească nici decum din calea prăpastiei, spre care a pornit.

Nedreptatea guvernului e cu atât mai strigătoare, cu cât măsurile sale de o revoltătoare ilegalitate le aplică *numai* față de *școlile confesionale românești*, iar pe cele ungurești și săsești nu numai că le îngăduie să funcționeze în dragă voe, dar le și subvenționează cu sume anuale de multe milioane.

Cel mai elementar simț de cuviință și de dreptate ar impune oricărui guvern de pe fața pământului, să trateze toate școalele confesionale cu aceeași măsură. Dacă dă subvenții celor săsești și ungurești, dacă tolerează ca numărul acestor din urmă să sporească considerabil din an în an, să dea și celor românești ajutoarele necesare pentru întregirea lefilor învățătoarești și posibilitatea de a se desvolta potrivit cu cerințele timpului în care trăim. Căci articolul de lege XX din 1848 fiind încă în deplină putere, impune statului de a da ajutoare materiale *tuturor* bisericilor pentru trebuințele lor culturale, deci în primul rând pentru susținerea școalelor confesionale.

se obișnuiește și azi în limba poporului, numirea de Bălgrad că localitate o au toate țările slave.

Aradul își trage originea dela cetatea sa și se numea în secolul al XII (horod) Orod, de unde Aradul de astăzi (horod-cetate).

Doba-Duba- stejar, dobraia, pădure de stejar, și Dubrava (Dumbrava) stejeriș, toate aceste numiri sânt foarte lăbite.

Buda și voda v. slav = apă, orașul Buda la romani = Aquincum — dela aqua = apă (orașul Buda posedă ape minereale). O multime de sate au numiri de Buda, care toate au fost renumite în ape minerale sau alifel de ape. O parte de hotar a comunei Cioara se numește «Buda», pentru că aici s-au concentrat șanțurile cari conduceau apa pentru spălarea aurului. Budiu, o localitate lângă București cu apă minerală, băi.

Laz înseamnă un loc unde s'a făcut tăietura de lemne, și lazuri = taieturi — curățire de pădure; — și această numire e foarte lăbită.

Noga, v. slav picior, și *za-noga* = picior de deal și picior de munte, nogiță = cureaua cu care se leagă opinca pe picior; așa am putea continua cu miile din mulțimea de cuvinte de origine străină, dintre cari unele și-au câștigat dreptul de cetățenie, iar altele nu, și e de datorința noastră să distingem bine.

Timpul de după nimicirea imperiului lui Attila până la venirea maghiarilor l-am petrecut în raporturi prietenești cu slavii, și în multe locuri în raport de vasalitate cu dâșii.

Organele de conducere bisericească trebuie să rămână până la sfârșit pe temeiul legii pozitive, dela care nu se pot abate nici o clipă. Orică renunțare fie cât de provizorie, poate deveni foarte primejdioasă în lupta aceasta culturală, pe care cârmuitorii miopi și neînțelegători ai statului român o impun bisericii sale «dominante»...

Iată pentru ce socotim drept mare greșală renunțarea Consistorului din Arad, care în punctul 3 al circularei Nr. 1269 din 11 Mai 1922 a luat următoarea dispoziție: «Ca urmare a *crizei școlare și pe durată, cât va ținea această criză a școalei confesionale*, precum și pentru motivul de a evita înăsprirea conflictului existent, dar și ca un semn de protest din partea Bisericii, Consistorul *desărcinează provizor pe protopopii tractuali dela exercitarea inspecțiunii școalelor cu învățători statificați, apoi dela conducerea examenelor și dela adunarea datelor statistice școlare cu privire la școalele indicate*; tot astfel se *dispensează* din aceleași motive *directorii locali* ai acestor școale *dimpună cu comitetele parohiale* dela îndatoririle regulamentare față de *școalele noastre* cu învățători statificați».

Această renunțare, oricât de provizorie ar fi fost ea în intențiunile Consistorului, nu va face decât să încurajeze organele dela stat în nesăbuita lor pornire distructivă. De altă parte un organ administrativ și executiv nu poate fi în drept a lua o dispoziție de ordin principiar atât de grav. Comitetele parohiale, preoții ca directori locali și protopopii ca inspectori școlari nu pot fi nici desărcinați, nici dispenzați dela îndeplinirea îndatoririlor oficiale, prevăzute în constituția bisericească, precum și în toate legile și regulamentele școlare.

Prin această greșită dispoziție Consistorul din Arad a depășit sfera sa de competență asumându-și atribuțiuni, cari aparțin numai supremului for de legislație bisericească: congresului național-bisericesc. Datoria Consistorului mitropolitan este acum să ia în revizuire și să desființeze hotărârea Consistorului din Arad!

Dela conferențele preotești

Importanța meditațiilor și exercițiilor spirituale în viața preotului

Conferența de primăvară a preoților noastre din tractul Hunedoarei cere să publicăm lucrarea citită, sub titlul de mai sus, de Păr. *Gheorghe Rain* din Nădăștia-de Jos. Satisfacem cererea conferenței, pe cât ne permit coloanele restrânse ale ziarului:

Marea importanță a meditațiilor și exercițiilor spirituale, în viața preotului, nu poate fi trecută cu vederea.

Meditațiile și exercițiul spiritual sânt firele de urzeală și îngrădeală în țesătura oficiului pastoral, în viața și activitatea preotului.

Împreună cu ei am mâncat și inserat pe cele întinse văi și câmpii, dealuri și munți dela marea Baltică până în fundul Greciei la marea Egeică, dela munții Alpi și până la marea Caspică; unde am fost mai respirați, am fost asimilați, ca în Moravia, Galiția, Panonia, Croația, Istria, Dalmația și Bosnia etc., ear unde am fost mai compacti, i-am contopit noi pe ei, în schimb ni-au rămas dela slavi moștenire numirile topografice și un mare număr de cuvinte în limbă.

E de datorința noastră, atât la românizarea numirilor, cât și la scrierea monografiilor, să fim cu luare aminte la toate acestea, căutând întâi de toate a consulta bărbai cunoscători în materie, și ca să avem uniformitate de acțiune, să stăruim cu toții în toate județele să se constituie comisiuni istorice, care să se ocupe în special de numirile din acel județ, precum și cu muzee, monumente, biblioteci, anticități etc., de unde apoi fiecare preot și învățător va putea să ceară informațiuni exacte și am ajunge la o uniformitate în modul de a ne judeca și scrie trecutul și prezentul.

Câte obiceiuri de mare interes pentru trecutul nostru zac și astăzi nedescrise de nimeni; câte ruine de cetăți zac nestudiate, câte numiri de păraie, de dealuri și munți sânt nedeslegate; câte numiri de vestminte, vase și unelte, câte obiceiuri de cult și de port, cari toate ne vorbesc unele de epoca de glorie și mărire, altele de epoca de suferințe a neamului, — toate acestea ne vor lumina epoca cea mai întunecată a neamului nostru din vremile îndepărtate și vor

Din vastul material voi trata de astădată părțile ce mi se par cele mai de căpetenie. Ele se pot desfășura din mai multe puncte de vedere. În tratarea temei, punctul meu de plecare este: meditația și exercițiul spiritual al preotului se exercită cu privire la păstoriți, la educația sufletească a acestora în mod efectiv; deci preotul e privit aici ca îndeajuns format.

Deși sânt în strânsă legătură, în viața și activitatea preotului, meditația și exercițiul spiritual, dat fiind că ambele ținesc la rezultate pastorale pozitive, voi împărți lucrarea mea în două părți, vorbind întâi despre importanța *meditațiilor*, în partea a doua voi analiza importanța *exercițiilor* spirituale.

1. Importanța meditației în viața preotului

Această predispoziție sufletească la persoana preotului, în chemarea sa pastorală este atât de esențială, încât în lipsa acesteia ar dispărea și numirea de preot. E imposibilă existența unui preot, care să poată concepe ceva în păstoria sufletelor fără să mediteze întâi asupra felului lucrării propuse. O simplă sfeșanie săvârșită la casa unui creștin, provoacă în persoana preotului meditația: în ce chip și formă să officieze acea sfeșanie, cum și ce să spună cu acea ocazie acelui creștin, pentru a obține rezultatul dorit de dânsul. Apoi ce vom zice de marea importanță a meditației la preot cu ocazia ispovedaniei păstoriților? Fie acel preot provăzut cu un capital intelectual cât de modest, cu ocazia ispoveduirii credincioșilor, involuntar își duce degetul la tâmplă, își adună amintirile mai vechi și mai proaspete din propria sa experiență și din eventualele cetanii și — meditează: cum va sfătui, ce îndemnuri va da cutărui parohian cu purtări incorecte, poate chiar dușmănoase față de legea în care s'a botezat, și acum li vine de bună voe sub patrafr?

Scopul nostru ar urmări importanța meditației preotului din o latură mai aprofundată. Ne vom năzui a cerceta puternica influință a acestor meditații pastorale și prin ele a determinării diferitelor dispoziții sufletești a credincioșilor produse prin felurite curente externe — în sensul dictat de doctrina morală creștină. Cele mai obișnuite manifestări sufletești în viața masei sânt: iubirea, ura, fericirea, nenorocirea, bucuria, durerea etc. În genere aceste manifestări ale stării sufletești dispun sau indispon, dupăcum adecă aparțin acelea noțiunii binelui, ori răului.

În viața pământească, sufletul omenesc simțește bucurie, ori durere. Robit sufletul credinciosului, fie de stăpânirea uneia, fie a alteia, în mod nelimitat: cătră prăpastie se duce. Dar oile duhovnicești, în alergarea lor pe câmpul bucuriei și durerii, nu sânt lăsate fără pază: în călcăiul lor trebuie să fie păstorul duhovnicesc, preotul. Fie că se află pe livada înflorită a bucuriei, fie prin prăpăstioasele stânci ale durerii, sufletul creștinului trebuie să fie urmărit de grija ocrotitoare a păstorului.

școate la iveală reminiscențele unei vechi culturi ante-elene și ante romane a poporului nostru.

Această veche cultură numită «legea românească» ni-a fost steaua mântuitoare în decursul miilor de ani și a miilor de furtuni. Ea ni-a fost singura cetate, care ni-a apărut și conservat naționalitatea în mijlocul puternicilor și nenumăraților dușmani. Pe această legă românească, ca pe cea mai scumpă comoară a sufletului nostru, să o nobilităm în conformitate cu spiritul timpului și cu legile eterne divine, ca să ne lumineze prin secole viitorul.

Datorința tinerimii studioase este ca în vacanța de vară să cerceteze câmpiile, să urce dealuri și munți, să descrie obiceiuri, porturi, jocuri, cultul, ruinele de cetăți ș. a. din diferitele ținuturi, ca să putem face monografiile județelor noastre, care vor fi tot atâtea pietri fundamentale la marea operă ce avem de zidit spre binele neamului și spre binele omenirii întregi.

La lucru cu toții, — «iubiți darurile cele mai bune, și încă mai înalță cale voi arăta vouă», (Epist. c. Corinteni).

Împotriva reacționarilor. Municipiul Nürnberg a hotărât ca piața Hindenburg din acel oraș să fie numită de aici încolo piața Rathenau, după numele ministrului de externe german asasinat. S'a mai hotărât ca portretele lui Ludendorff și Hindenburg să fie înlăturate din clădirile oficiale.

În această formă de păstorire, toeagul de păstor nu se poate concepe fără meditație din partea acestuia. Din meditațiile adânci ale preotului au să nască astfel de valuri demolitoare, cari opuse valurilor pornite în sufletul creștinului în direcție nedorită, aceste din urmă să se domolească și să apuce direcția poruncită de doctrina morală creștină.

S'a accentuat că în general două sânt formele, prin care se manifestă sufletul omenesc, simțeste adică bucurie, ori durere. Aceste sentimente care dominează viața sufletească a omului, sânt veșnic pe picior de război între ele, nu încap deodată în același suflet, pecum nu se suferă apa cu focul. E lege naturală aceasta cu care se împacă toată conștiința și astfel aici nici legea morală-creștină nu are nimica de zis. Când însă vin cercetate izvoarele din care se nasc acele sentimente, atunci legea doctrinei morale-creștine pretinde reducerea acelor bucurii ori dureri la adevărul lor înțeles. E plin de «bucurie» sufletul cămătarului fără milă, căci la judecătoria de ocol, prin jurăminte depuse de câțiva indivizi cumpărați, și-a mai lărgit moșia, legând de el și grădina vâduvei de război, care de altfel îi plătișe de mult sumușita ce o împrumutase dela dânsul, când a plecat soțul ei la război... După această izbândă, sufletul cămătarului simte bucurie; — baza acestei bucurii însă fiind imorală, doctrina umană și morala-creștină o respinge în cel mai categoric mod.

Bucurie mare domnește azi în casa fruntașului N. căci i-a succes fiului său unic de 17 ani să se însoare cu fiica unică de 13 ani a bogatului său văr primar. Și deci eată două averi și moșii care și așa nu trebuiau să treacă în altă mână, sânt asigurate acum pentru fiul său. Și aici deci să simte bucurie, — bazele ei însă imorale, nu pot fi susținute de morala creștină și de legea bunului simț. Cine e obligat a così mărăcinile veninoase ale acestor fel de bucurii pentru a le tăia firul? În primul rând păzitorii moralului și ai adevărului. Să nu să uite însă, că această cositură se face pe un câmp, unde nu să poate lucra cu unelte de rând. Unelte aici, trebuie bine alese și înțelepțeste folosite — prin conștiințioasă meditație din partea preotului. Indemnurile, învățăturile și poveștile impletite în predici cu icoane luate din viața practică — dacă acestea se țin sistematic, trebuie să aducă roade bune. Bucuriile sufletești așezate pe baze adevărate fiind susținute de legile moralei, prin aprobări trebuie din adins scoase la iveală din partea preotului — prin meditație acomodată, pentru ca aceste bucurii și nu bucurii imorale, să decoreze viața sufletească a credincioșilor.

Viața pământească e înainte de toate «valea plângerii». Sentimentul durerii cuprinde aproape în total viața pământească. Durerea e atât de felurită, izvoarele ei sânt atât de multiple, încât viața pământească e foarte nimerit numită valea plângerii. Cu privire la cauzele, care dau naștere sentimentului durerii, trebuie să constatăm, că sânt aproape tot așa de variate ca însași durerea. În general însă le putem împărți în două categorii: 1. dureri izvorite din cauze influențate de persoana noastră proprie sau de o altă persoană, lucru ori împrejurarea cunoscută, și 2. dureri izvorite în afară de ori-ce influență de vro persoană sau lucru, ci de o cauză oarecare neinfluențabilă de acțiunile noastre și de noi adesea nepricepută. Durerea mai are pretenția de a se prezenta totdeauna de adevărată și reală — fie izvoarele ei de orice origine. Pe scurt durerea vrea să prezinte și să susțină în toate cazurile esența răului... Și cu toate acestea sânt diferite specimene ale durerii, care nu sentimentul răului, ci al binelui servesc.

Meditația preotului pe aceste plajuri sufletești este de o cardinală necesitate. Prin meditații aprofundate și de merit, aceste chestiuni abstracte, unde sufletele sânt vânturate de uraganul durerii — preotul apare mare, puternic. El prin meditații căutând firele adevărilor veșnice are chemarea de a opri în loc crivățul durerii, a demonstra și convinge că durerea, de multe ori e relativă și aparentă, în realitate însă nu e durere, ci — chiar fericire. În punctul acesta nici o iscusință ori filosofie, nu se poate măsura cu aceea pe care o imbie preotului înaltul său oficiu. În toiul suferințelor, în potopul lacrimilor și durerilor, unde nici știința, nici mărirea ori bogăția, și nici frageda iubire nu pot avea cuvânt, acolo apare ca o rouă înviorătoare religia prin gura preotului și strigă cu putere suferindului: Nu plânge...! Deșteaptă-te căla ce dormi, caută în jur de tine și vezi adevărul nu

cădea la înfățișarea unei falsități... Eși din strâmtoare în care te afli, păsește în largul luminii pe care eu — religia — ți-o împrumut... Privește în fața ta un Dumnezeu înțelept, puternic și drept, care a făcut pe oameni pentru sine. El e tată, tată iubitor. El lovește adese, din iubire. Dacă o mamă pe unicul său fiu bolnav îl ia în brațe și-l duce medicului spre operație pe lângă tot plânsul și rugămintea copilului de a nu fi dus, dacă ea își înecă durerea, fiind vorbă de salvarea copilului său, cu atât mai vârtos lucrează la fel Dumnezeu. Dacă o mamă face aceasta, pentru ce să ne mirăm dacă același lucru îl săvârșește Dumnezeu care are iubire infinită față de om și deci conform acestei iubiri ceartă pe cel ce iubește.

Fiind durerile și loviturile sorții atât de des repetate în această viață, preotul, prin meditații curat spirituale, are sublima îndatorire a lua pe lovitul de soarte cu sine, a-l duce până la marginea durerii sale, acolo dând la o parte perdeaua, care oprește zărirea razei adevărului veșnic să-l facă ca și acela să intrevadă luminișul adevărului divin.

E grea această misiune a preotului, dar e sublimă.

Din izvoarele meditațiilor aprofundate din partea preotului asupra adevărilor veșnice, se înfățișează credincioșilor doctrina religiei cu privire la cauzele adevărate ale durerii. Se predispune puterea de înțelegere a credincioșilor a primii și a constata că noi sântem zidiți pentru suprema perfecțiune: să nu murim nici odată! Dacă deci, îngropându-ne în lucruri trecătoare, făcându-ne aici cuib crezut permanent, unde visăm o viață neîmbătrânitoare, uitând destinația pentru care sântem creați, nu e mirare dacă Dumnezeu ne trezește din acest somn, aruncând din când în când durerea. Păstorul sufletește, cu ajutorul meditațiilor spirituale, descopere turmei cuvântătoare misterul operațiunilor dumnezeiești, executate adesea prin dureri și chinuri sfâșietoare. Rezultatul acestui mod de operațiuni, de repeșite ori vine arătat oamenilor chiar aici în viața pământească. Groaznica și lungă bubuitură de tunet, cu care Dumnezeu a trăznit asupra capului nostru în vara anului 1914, câte rane cu dureri amare, câte lacrimi ferbinți, câte nefericiri a desfumat! Omenimea credincioasă vedea atunci în față un Dumnezeu supărat și chiar răzbunător. Dar astăzi? Noi, poporul român, și alte popoare până aci sclave, când vedem realizat scopul acelor dureri, prin loviturile dumnezeiești — putea-vom oare respinge dragostea manifestată față de noi prin lovituri? În fața acestei scene, exclamăm cu un adânc cugetător: «O, durere, tu ai făcut pe om! Nimic nu ne face așa de mari, ca o durere mare!»

Durerea e un metod de educație a marelui Dascăl, a Părintelui nostru. Durerea este indispensabilă pentru a putea obține fericirea.

Prin meditații spirituale continue, preotul întrezărește din ce în ce mai lămurit tainele, cauzele și țintele durerii din diferite încercări; precum și ale altor fel de sentimente care străbat ființa omului; dacă aceste meditații vor îmbrăca haina vorbeii măiestre de luminare, îndreptare și sfătuire, acest lucrător în via Domnului se va învrednici a culege rod înșutit, de pe vițele cultivate și lucrate de dânsul. Vorba măească de luminare, de îndreptare și povățuire a preotului trebuie să urmărească curente durerii sufletești, și, când acelea, mâinate de vifor vor să treacă hotarul, să le oprească, să le schimbe mersul în altă direcție: a adevărului dictat de doctrina morală-creștină.

Meditația naște predica, a cărei compunere și predare formând un exercițiu spiritual, o vom trata în partea a doua a acestei lucrări.

(Urmează)

Citind reviste

Despre Banca agrară scrie Revista Vremii: Repezițiunea și ușurința cu care se trece peste unele dispozițiuni legale, prin adoptarea altora tot legale, vor face ca înțelesul legalității să fie complet denaturat la noi în țară. Necontinuitatea operii de guvernământ scade și prestigiul, și creditul țării...

Că prin conducătorii săi, Banca Agrară nu dădea îndestulătoare încredere, aceasta se poate. Principiul finanțării însă printr-o instituție particulară făcea parte din hotărârile dela Alba Iulia, a căror nerespectare merita măcar o largă discuțiune...

Merita mai de grabă și mai ales o complectă respectare, ca o singură și sigură cheazășie de accelerare a proiectului de unificare.

La acest considerent hotărâtor se adaoga și acela că ideea în sine se impunea cu puterea utilității:

Statul organizează prost. De n'ar fi decât exemplul neutralității, al războiului și al perioadei postbelice și încă vorbele de mai sus ar urma să se întipărească în peatră tare.

Cu aceeași evidență se impune, acum în urma acestei puternice lovituri date Băncii Agrare, ideea că actuala guvernare e exclusivă de acaparare...

Știrile zilei

Familia regală la Sinaia. MM. LL. Regele și Regina și A. S. R. principesa Ileana au plecat din capitală Duminecă seara la ora 10 cu tren regal spre a se duce la Sinaia, unde urmează a-și lua reședința de vară.

Mare concert. Fundațiunea Culturală «Principele Carol» *Cântarea României* din București va da Marți, 11 Iulie 1922 ora 9 (21) seara în sala «Urania» un concert. Dirigent dl Marcel Botez. În program: fragmente din Iuda Macabeul de Haendel, oratorie de Noel de Saint-Saëns, creațiunea de Haydn, și diferite piese de Mozart, Gevaert, Vittoria, Rameau, Kucken, Teodorescu, Dima etc. Societatea «Cântarea României» în urma marilor succese obținute la Constantinopole, Atena, Constanța, Cernăuți, Sighișoara etc., va da câte un singur concert în următoarele localități: Brașov 8 Iulie, Făgăraș 9 Iulie, Ocna-Sibiului 10, Sibiu 11, Săliște 12, Călimănești 13, Râmnicul-Vâlci 14 și Sighișoara 16. — Prețul locurilor: Loji cu 75 Lei, Locuri cu 30, 20 și 10 Lei. Balcon I 30 Lei, Balcon II 15 Lei. Loc de stat 5 Lei. Biletele se află de vânzare la Librăria «Foi Poporului» și seara la cassă.

Anteproiectul noii constituții. Comisiunea pentru redactarea anteproiectului de constituție s'a întrunit zilele acestea în mai multe sedințe la președinția consiliului de miniștri. S'au discutat principiile ce urmează a fi introduse în constituție. Resultatul lucrărilor acestei comisii, cum comunică oficiosul guvernului, ziarul Viitorul, — nu are caracter definitiv, întrucât anteproiectul va fi adus în Septembrie 1922 în discuțiunea comisiei parlamentare, și apoi în desbatere la consiliul de miniștri, care va da proiectului — înainte de depunerea lui pe biroul corpurilor legiuitoare — redactarea definitivă.

Memoriu către Suveran. Membrii consiliului de administrație a *Băncii agrare* din Cluj s'au adunat Joi în ședință, și ascultând expunerile directorilor băncii și ale reprezentanților fondurilor bisericesti, au hotărât: înaintarea către Suveran a unui memoriu pentru *suspendarea* aplicării legii modificate, până la sentința ce o va da justiția la care se apelează; a mai hotărât convocarea unei adunări generale extraordinare pentru 2 August 1922, care va decide asupra propunerii consiliului de a se apela la justiția țării. — În aceeași zi a ținut ședință și consiliul de administrație a *Solidarității*, protestând, în numele băncilor acționare, împotriva retragerii privilegiilor Băncii agrare și cerând luarea de măsuri legale pentru apărarea și despăgubirea intereselor băncilor asociate.

Inaugurare. Din Paris se anunță, că la Fontenaylles aux Roses s'a inaugurat cu mare solemnitate școala românească în prezența rectorului universității din Paris și a ministrului român Antonescu. Dl N. Iorga a ținut discursul de inaugurare, în care declară că va face din această școală un focar de cultură franceză și un mijloc pentru strângerea legăturilor prietenești între Franța și România.

O apreteț. Atentatorul dela senat, Max Goldstein, condamnat zilele acestea la muncă silnică pe viață, și-a găsit în presa română (!) un apărător. Ziarul *Aurora* scrie anume: «Cu ce drept mai putem îngădui schingiuirea și condamnarea la muncă silnică pe viață a unui individ, care n'a omorât decât trei din semenii lui? Crima lui Max Goldstein apare ca o vină ce *abea mai merită a fi luată în seamă*. — Toată presa cinstită ar trebui să reprobe energic pe încurajatorii criminalilor. Nu s'a mai pomenit, decât în Rusia lui Troțki, ca un ziar să aibă cinismul de a scrie că dacă ai asasinat *numai trei* oameni, n'ai făcut tocmai așa mare vină... Aceasta nu mai este libertatea, ci desfrăul presei.

Nr. 178/922

(118) 1—3

Concurs

Pentru întregirea unui post de paroh în parohia de clasa primă **Sebeșul săsesc** se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele sânt cele fasonate în tab. B. pentru dotația dela stat.

Concurenții au să-și înainteze cererile conform normelor din vigoare, în termenul satorit, subsemnatului oficiu protopresbiterial, și înainte de alegere, cu observarea dispozițiilor Regulamentului pentru parohii, a se prezenta poporului în biserică spre a celebra, respective a cânta și cuvânta.

Sebeș, 8 Iunie 1922.

Oficiul protopresbiterial în înțelegere cu comitetul parohial

Sergiu Medeanu
protopop

Nr. 206/1922

(122) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan temporal, cu drept de succesiune, în parohia de clasa I-a **Stânceni (Meșterhaza)** protopresbiteratul Reghinului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariție în «Telegraful Român».

Beneficiile împreunate cu acest post sânt pelângă salarul dela stat, jumătate din toate venitele parohiale și anume din porțiunea canonică, din birul parohial și din stolă.

Ceice doresc a ocupa acest post vor înainta cererile de concurs, provăzute cu estras de botez, testimoniu școlar, absolutoriu teologic, atestat de calificare preotească și eventuale adeverințe de serviciu la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul fixat.

Concurenții cu observarea dispozițiilor din art. 33. al Regulamentului pentru parohii se pot prezenta la biserică într-o Duminică ori sâmbătoare spre a cânta, predica ori a liturghisi și a se face cunoscuți poporului.

Reghin, 9 Iunie 1922.

Oficiul protopresbiterial ort. rom. al tractului Reghin în înțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Duma
protopop

Nr. 115/1922 Prot.

(121) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Cornățel** cu filia **Sâncrai**, devenită vacantă prin abdicarea parochului Ioan Fodoran, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasonate pentru întregirea dela stat satorite în coala B./

Comuna are casă parohială nouă și supraedificate economice în stare bună. Se află în depărtare de Tg. Murăș numai 4 klm.

Concurenții au să-și trimită cererile însoțite cu observarea normelor în vigoare în termenul arătat subsemnatului oficiu protopresbiterial și până în 8 zile înainte de alegere după prealabila încunoștințare a protopresbiteratului să se prezinte înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficia și cuvânta.

Tg. Murăș, la 28 Februar 1922.

Oficiul protopresbiterial în înțelegere cu comitetul parohial

Ștefan Rusu
protopop.

La **Librăria Arhidiecezană** în Sibiu, se află de vânzare

Noul Testament

(cu litere cirile)

de

Andrei baron de Șaguna

Prețul: crud Lei 2—, broșat Lei 4—, plus porto postal Lei 2—.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Nr. 176/1922 protop.

(112) 3—3

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. III **Blășel**, protopopiatul Mediașului, în urma ven. ordin consistorial dto 14 Decembrie 1921 Nr. 10271 Bis. se escrie nou concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuțiunile împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, iar concurenții cu prealabila încunoștințare se vor prezenta în vreo Duminică sau sâmbătoare în biserică, spre a cânta, cuvânta, respective celebra.

Mediaș, la 2 Iunie 1922.

Oficiul protopopesc ort. rom. al tractului Mediașului, în înțelegere cu comitetul parohial.

Romul Mircea,
protopop.

Nr. 209/protop. 1922

(91) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III. din **Vesud**, protopresbiteratul Mediașului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenții sânt poțiti a-și înainta cererile însoțite cu documentele necesare subsemnatului oficiu în termenul arătat și a se prezenta în vreo Duminică sau sâmbătoare la biserică spre a cânta cuvânta eventual a celebra și a face cunoștință cu poporul.

Mediaș, la 8 Iunie 1922.

Oficiul protopopesc ort. al tractului Mediașului

Romul Mircea,
protopop.

De vânzare

O mașină de cusut „Pfaff“
pentru pantofari (stânga)

Cărarea Gușteriții nouă Nr. 2

(123) fosta Wolfgasse-Durchbruch 1—2

Mersul trenurilor în Sibiu

- I. **Plecure:** 1. Spre Copșa: 2:30, 18:50.
2. Spre Vinț: 4:05, 18:35.
3. Spre Râu-Vadului, Peatra-Olt, București: 2:45, 13:35, 18:45 (accelerat).
4. Spre Făgăraș: 7:20, 15:59.
5. Spre Cîsnădie: 5, 9:30, 15.
6. Spre Agnita, Sighișoara: 7:31, 17:45.
- II. **Sosire:** 1. Dela Copșa: 1:13, 11:20.
2. Dela Vinț: 10:20, 17:04.
3. Dela Râu-Vadului, Peatra-Olt, București: 1:50, 12:30 (accelerat), 16:25.
4. Dela Făgăraș: 8:30, 13:59.
5. Dela Cîsnădie: 7, 11:35, 18:18.
6. Dela Sighișoara: 8:50, 17.

Trenuri de băi

- I. **Pleacă** din Sibiu la Ocna băi: 6—, 9—, 11:45, 14:30.
- II. **Sosesc** dela Ocna băi la Sibiu: 7:14, 10:15, 13—, 15:45.

În editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal
în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Prețul 20 Lei.

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare următoarele

Tipărituri

Pentru școalele secundare:

Ziarul de casă.

Ziare de clasă pentru licee și civile, comerciale.

Coale pentru registrele de exhibite.

Tipărituri pentru bugetele școlare.

Procese verbale la examenele particulare.

Tipărituri pentru inventarele localelor școlare.

Bilet de informație la însușări pt. fiecare elev

Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru școalele primare:

Registre pentru absenții și clasificatii.

Matricole școlare.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăți literare: povestiri, călătorii, cărți pentru copii medicale, pedagogice, economice, povești; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toți, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

La **Librăria arhidiecezană** se află de vânzare:

Istoria biseriească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaș,

profesor universitar și membru al Acad. române

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare

Părți alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dlui Ioan Mețianu, arhiepiscop și mitropolit.

Prețul legat 30 Lei plus porto postal 5 Lei.

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare următoarele cărți:

Dr. P. Șpan: Călăuza Noului Abcdar.

— Cartea de cetire a II-a.

— Poveștile în educația școlară.

— Treptele formale ale învățământului.

— Școala lui Șaguna.

— Lecții de psihologie.

— Lecții de pedagogie.

— Idei pregătitoare în pedagogie.

— Lecții de didactică.

— Întrebări de educațiune și instrucțiune.

— Dr. Daniil P. Barcianu, viața și activitatea lui

Comandele se pot expeda prin postă contra rambursă.

Cum se vindecă Reumatismu și Gutta

este o broșură foarte interesantă și instructivă. Acolo veți găsi arătat pe larg toate boalele cum ar fi: reumatismul, gutta, artrita, durerile de seale, durerile de picioare, migrena, dureri de cap, nevralgii, gravelă urică, boli de piele, etc. etc. precum și modul lor de vindecare. Această broșură se trimite la cerere, în mod gratuit, însă numai câteva zile. Deci vă sfătuim în interesul Dv. să cereți chiar astăzi această broșură, prin o carte postală adresată la **FARMACIA VOREL** din Piatra-N. Moldova

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.